

og jeg trillet Jenny Bermann dit i rullestolen hennes. Uansett hvor vanskelig det var for Jenny Bermann å huske, ville jeg forklare henne også at jeg forsøkte å finne ut så mye som mulig om Kathe Lasnik. Jeg ba ikke om Jenny Bermanns og Elise Bassists tillatelse. Jeg kunne ikke overlate til dem å avgjøre om det var riktig å følge innskytelsen. Det måtte være min avgjørelse og mitt ansvar, men jeg var glad for at begge ville hjelpe meg.

Elise Bassist fortalte at foreldrene, Elias Lasnik og Dora Meszansky, hadde kommet til Norge som flyktninger i 1908. De kom før de var gift, med to dyner og penger tilsvarende 25 kroner. Stedet de kom fra kalte russerne og jødene Vilna, polakkene Wilno og litauerne Vilnius.

Etter besøkene hos Jenny Bermann og Elise Bassist var beholdningen av samtidsdokumenter om Kathe Lasnik og familien hennes noen få fotografier. Papirer, attester, vitnemål, brev, dokumenter, fantes ikke. Det var ikke mye de kunne ta med seg da de rømte til Sverige, da de kom tilbake etter krigen var alt borte. Kathe Lasniks søstre svarte på spørsmålene mine, men det var vanskelig å spørre, jeg skjønte at det var smertefullt å bringe lillesøsteren og den tida de hadde hatt sammen fram i erindringen. Jeg var ikke forberedt på at mine forsøk på å finne ut mest mulig om Kathe Lasnik skulle lammes av erindringens smerte.

Den viktigste samtidige kilden om familien er Oslo kommunes årlige folketelling. Den besto av et skjema for hver eneste leilighet i byen, alle beboerne skulle føres opp med navn, yrke, arbeidsplass, tid og sted for fødsel. Likningsprotokollene gir opplysninger om farens og de eldre søstrenes inntekter.

Hvilke andre kilder fins om en pike som vokste opp i Oslo i mellomkrigstida? Kathe Lasnik gikk på tre skoler. Fra Møllergata skole eksisterer fraværsprotokollen for klassen hun gikk i fra august 1934 til juleferien 1938. Hun tok folkeskoleeksamen på Majorstua skole, og skussmålsprotokollen for 7C fra juni

1941 er bevart. Fra realskolen på Fagerborg foreligger eksamensprotokollen for ID og en protokoll med terminkarakterer for ID fra høsten 1942.

På folkeskolen gikk Kathe Lasnik i pikeklasser. Navnene, fødselsdatoene og adressene til pikene i klassen hennes fra Møllergata sendte jeg til Særregisteret på Sør-Hedmark likningskontor, som tar seg av den slags henvendelser. Etter noen dager fikk jeg tilbake lista med nye etternavn og adresser. Fire var døde, seks av pikene klarte ikke Særregisteret å spore opp. Av de 16 jeg satt igjen med bodde 14 i Oslo-området, en i Drammen og en i Sandefjord.

Alle husket Kathe Lasnik. Hun hadde mørkt bølget hår og brune øyne, og var fritatt for kristendom. Alle visste at hun var jøde. Ingen kunne imidlertid huske at hun ble ertet eller bevisst holdt utenfor. Flere visste hvor hun bodde, og noen hadde vært med henne hjem. En sa: «Vi klarte nok ikke å ta henne inn i ringen, hun gikk rett hjem fra skolen, jeg visste ikke hvor hun bodde engang.»

Jeg fikk vite at klasse 7C som tok folkeskoleeksamen på Majorstua skole i 1941 møttes jevnlig. Sommeren 2001 skulle klassen feire 60-årsjubileum. Lillian Grosch skulle arrangere festen og hadde ei liste med pikenes nye etternavn. Kathe Lasnik og tre andre var døde, tre hadde utvandret til USA og en hadde flyttet til Israel.

Lillian Grosch fortalte at da pikene fra klassen møtte hverandre første gang i 1946, mintes de Kathe Lasnik med ett minuts stillhet. På jubileumsfesten skulle hun fortelle hva jeg drev med og be dem som visste noe om å kontakte meg. Hun ringte selv rundt og spurte litt, men som hun sa, «husken» var dårlig. Klassevenninnene fra Majorstua skole ledet meg imidlertid til ungene i området rundt Hertzbergs gate på Fagerborg som Kathe Lasnik hadde vært sammen med.

Realskoleklassen på Fagerborg skole var en fellesklasse. Et par av jentene fortalte om avskjedsbrevet Kathe Lasnik skulle